

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 52_5-1935)

Originalt emne

Universitet

Universitet/Undervisning og Drift

Uddrag fra byrådsmødet den 5. september 1935 - side 8

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 52_5-1935)

Andragende fra Aarhus Universitet om Anerkendelse af et Erhvervsfakultet.

Fra Universitetsbestyrelsen forelægger følgende Skrivelser:

Til Undervisningsministeriet.

Det under 13. Oktober 1919 af Undervisningsministeriet nedsatte Udvalg til Overvejelse af Spørgsmaalet om Oprettelse af et Universitet i Jylland har i sin i September 1925 afgivne Betænkning ogsaa beskæftiget sig med Spørgsmaalet om ved det nye Universitet at oprette et Erhvervsfakultet. Det hedder herom i Betænkningen bl. a. :

"Dernæst mener Udvalget efter Drøftelsen af Særbetænkningerne, at det vil være meget ønskeligt, at det nye Universitet udover de Afdelinger, der findes ved Københavns Universitet, faar, hvad man almindeligt kalder et "Handelsfakultet", men som Udvalget anser det for rigtigst at give videre Rammer og derfor at betegne som et Erhvervsfakultet, en Afdeling til Uddannelse af Driftsledere i Handel og Bankvæsen, i Industrien med dens faglige og sociale Virksomheder og ikke mindst i Landbruget med dets nu saa betydningsfulde kooperative Erhvervsvirksomheder. Til de Synspunkter, der i Særbetænkningen herom er anført til Støtte for Ønskeligheden af en saadan Afdelings Medtagelse, kan Udvalget slutte sig."

Af den omhandlede Særbetænkning, der er forfattet af Professor Dr. phil. Erik Arup og Direktør Fr. Lausen, vedlægges Afskrift.

Om Spørgsmaalet udtaler et Mindretal af Udvalget, Redaktør Sundbo bl. a. :

"Under Hensyn til de Krav, der i vore Dage stilles til Erhvervene, navnlig fordi vi nu er nødt til at skaffe Beskæftigelse for hele vor tiltagende Befolkning her i Landet, maa der nødvendigvis gives Erhvervenes og Organisationernes Ledere Lejlighed til at studere Bedriftsøkonomi og Organisationsdannelse i et ganske anderledes Format end hidtil kendt ved vort Universitet. Vi har længe savnet et Sted, hvor unge Erhvervsmænd fra Landbrug og Fiskeri, Handel, Skibsfart og Industri, Ledere af Fagforeninger, kooperative Virksomheder og Andelsorganisationer kunde søge den fornødne Uddannelse.

Bedriftsøkonomien kan naturligvis læres i det praktiske Liv og ved Ophold paa store Virksomheder i Udlandet, men burde ogsaa være et Led i Erhvervsfakultetets Arbejde, og sammen med Studiet af Erhvervene hører naturligt Undersøgelsen af Arbejdsforhold, Lønstatistik, Arbejdstid og andre sociale Spørgsmaal."

Efter at Staten fra 1. April 1935 har paataget sig den hidtil af Aarhus Kommune afholdte Udgift ved Driften af Undervisningen i Sprog og Historie til Skoleembedseksamen, har Aarhus Kommune stillet i Udsigt med de derved frigjorte Midler at ville støtte Oprettelsen af et økonomisk Fakultet ved Aarhus Universitet, og dettes Bestyrelse sammenkaldte derefter den 3. November 1935 et Udvalg bestaaende af Professorerne Erik Arup, K. Sindballe, Albert Olsen, Christen Møller, A. Blinkenberg og Knud Faber, Docent Jørgen Pedersen, Handelsskoleforstander J. Henningsen samt Repræsentanter for aarhusianske Erhvervskredse og for Universitets-Samvirket, Jylland.

Som Formand for Udvalget valgtes Direktør ved Aarhus Oliefabrik Th. Juncker.

I Februar 1935 afgav dette Udvalg en Betænkning, hvoraf Eksemplar vedlægges.

I Skrivelse af 13. April 1935, hvoraf Afskrift vedlægges, har derefter Otto Mønstedts Fond som Støtte til Oprettelsen af et Erhvervsfakultet ved Universitetet i Aarhus stillet til Raadighed til Lærerudgifter 20000 Kr. aarlig i 3 Aar samt til Etableringsudgifter, f. Eks. Anskaffelse af Bøger o. lign. een Gang for alle 30000 Kr.

Ogsaa fra anden Side er der ydet Universitetet Støtte til Sagens Gennemførelse. Der vedlægges saaledes Afskrift af Skrivelse af 27/5 1931 fra Direktør Juncker indeholdende Tilbud fra en anonym Giver paa en Gave af 100000 Kr. til det økonomiske Fakultet bl. a.

paa Vilkaar, at dette opnaar Undervisningsministeriets Godkendelse inden Udgangen af Aaret 1935.

Endelig har Aarhus Byraad bevilget til dette Formaals indtil 35000 Kr. paa indeværende Aars Budget og erklæret sig villig til indtil videre ogsaa fremtidig at støtte dette Fakultets Drift.

Som det fremgaar af Udvalgets Betænkning Side 21, vil Driftsudgifterne i det første Aar ved et økonomisk Fakultet som af Udvalget foreslaaet, andrage ca. 46000 Kr., det andet Aar ca. 47000 Kr., det 3. Aar ca. 73000 Kr. og det 4. Aar ca. 77500 Kr.

Aarhus Universitets Bestyrelse er gennem de af "Universitetskommissionen" af 13. Oktober 1919 og Udvalget af 3. November 1934 fremsatte Udtalelser kommet til den Overbevisning, at Oprettelsen af et økonomisk Fakultet ved Aarhus Universitet vil være af overordentlig Betydning for vort Land, og Bestyrelsen er endvidere af den Mening, at Udgifterne ved Driften af et saadant Fakultet for en passende Aarrække kan anses sikret ved de givne Bevillinger og Dotationer.

De af Ministeriet hidtil opførte Bygninger vil derhos foreløbig kunne rumme ogsaa dette Fakultets Undervisning.

Under Henvisning hertil tillader Aarhus Universitets Bestyrelse sig herved at andrage det høje Undervisningsministerium om, at der i H. t. § 5 i Lov af 28/4 1931 om Anerkendelse af og Tilskud til Aarhus Universitet maa blive meddelt Universitetet Tilladelse til at oprette et økonomisk Fakultet som i Betænkningen af Februar 1934 foreslaaet og med Ret til Afholdelse af en Afgangseksamen for de studerende ved Fakultetet efter nærmere derom af Ministeriet fastsatte Regler.

Universitetsbestyrelsen er naturligvis villig til at deltage i en eventuel mundtlig Drøftelse af Sagen. _____

I Andragende af D. D. har Universitetsbestyrelsen anmodet om Tilladelse til ved Aarhus Universitet at oprette et økonomisk Fakultet overensstemmende med den derom fremsendte Indstilling til Bestyrelsen fra et den 3/11 1934 nedsat Udvalg.

Det fremgaar af denne Betænkning, hvoraf et Eksempplar vedlægges, at der til dette Fakultet under Forudsætning af dets Anerkendelse vil blive knyttet foruden forskellige Lærere i Nationaløkonomi tillige en juridisk Lærer i Borgerlig Ret eventuelt med Handels- og Vekselret samt en juridisk Lærer i Statsforvaltningsret og Folketret.

Da Universitetet, hvis dette Fakultet anerkendes, saaledes formentlig vil raade over det nødvendige Lærerpersonale til Udførelse af Undervisningen til juridisk Embedseksamens første Del, tillader Bestyrelsen for Aarhus Universitet sig herved at andrage Undervisningsministeriet om Tilladelse til Indretning af en Undervisning for juridisk studerende til juridisk Embedseksamens første Del med Ret til Afholdelse af denne Eksamen.

Universitetet er villigt til foreløbig selv at afholde Udgifterne ved denne Undervisning, saaledes at man f. Eks. indgaar paa ikke at søge Statstilskud hertil før tidligst paa Finansloven 1938-39.

Bestyrelsen er naturligvis villig til at deltage i en eventuel mundtlig Drøftelse om Sagen i Ministeriet.

Til Aarhus Byraad.

Paa Aarhus Kommunes Budget er hensat 35000 Kr. beroende paa Byraadets nærmere Bevilling til Driften af et Erhvervsfakultet.

Universitetsbestyrelsen har nu modtaget Tilsagn om Støtte fra Otto Mønstedts Fond med 20000 Kr. aarligt sikret i 3 Aar og med 30000 Kr. en Gang for alle. Foruden en anonym Gave paa 100000 Kr. er der ogsaa paa anden Maade tilflydt Universitetsbestyrelsen Støtte fra Erhvervenes Side til denne Sags Gennemførelse.

Universitetsbestyrelsen nedsatte under 3/11 1934 et Udvalg til at fremkomme med Indstilling vedrørende denne Sag. Udvalgets Formand er Direktør Juncker.

Dette Udvalg har afgivet den iblandt Bilagene beroende Indstilling til Universitetsbestyrelsen angaaende Oprettelse af et økonomisk Fakultet og er for Tiden i Gang med at udarbejde en tilsvarende Indstilling for de Kurser for Ikke-Studenter, der agtes knyttet til Erhvervsfakultetet.

Under Henvisning hertil andrager Universitetsbestyrelsen herved om Aarhus Byraads Samtykke til, at man nu søger Anerkendelse af det økonomiske Fakultet gennem Undervisningsministeriet under Henvisning til, at Fakultetets Drift for en passende Aarrække maa anses sikret dels ved det paa Kommunens Budget hertil optagne Beløb paa 35000 Kr. aarligt, dels ved de fra anden Side til Raadighed stillede Midler.

Der vedlægges Andragenderne til Undervisningsministeriet dels vedrørende det

økonomiske Fakultet dels vedrørende Oprettelse af af juridisk Embedseksamens første Del ved Aarhus Universitet.

Man henviser til disse Andragender og deres Motivering."

Budgetudvalget indstiller til Byraadet at tiltræde foranstaaende under den Forudsætning, at Fakultetet opnaar den fornødne Anerkendelse fra Ministeriet og Københavns Universitet.

Borgmesteren forelagde de to Sager under Punkt 10 og 11. Kommunen havde for

Tidenen Udgift til Universitetet paa 40000 Kr.

aarlig udover hvad Staten udreder til Lønninger, og efter Forslaget her vilde det desuden blive 50000 Kr. +35000 Kr., saaledes at man ide

kommende 5 Aar fik en Udgift paa 125000 Kr.

aarlig, saa det var ret store Beløb, der her var Tale om. Men man maatte jo være paa det rene med, at naar denne Opgave var paabegyndt, maatte man fortsætte, indtil den var løst. Det var jo i høj Grad et økonomisk Spørgsmaal, og Budgetterne havde i de senere Aar været stærkt anspændt; derfor maatte det ved en 2. Behandling overvejes, hvorledes disse Beløb kunde fremskaffes. Flertalsgruppen foreslog derfor, at Sagerne overgaar til 2. Behandling.

I. C. Sørensen udtalte, at den borgerlige Gruppe kunde gaa med til Forslagene under den udtrykkelige Forudsætning, at der ikke anvendes nogle af Pengene, forinden det fornødne Tilsagn foreligger fra de ansvarlige Myndigheders Side, at de vil paatage sig Udgiften til den fremtidige Undervisning. Det samme var vel forøvrigt ogsaa Flertallets Standpunkt; men det burde præciseres her, at det blev en Forudsætning for Tilskudet, at Udgiften til Undervisningen skal overtages af Staten.

Borgmesteren svarede, at hvad Punkt 10 angik, var det givet, at saa snart Udbygningen af de to Instituter var sket, overtog Staten Lærerlønningerne. For Erhvervsfakultetets Vedkommende var der ikke noget direkte Tilsagn. Efter Forslaget skulde der søges om Anerkendelse af denne Undervisning, og man gik da ud fra, at hvis en saadan faas, ligger deri en moralsk Forpligtelse for Staten til ogsaa senere at overtage Udgiften hertil, efter Forslaget senest til Finansaaret 1938-39. Der var ogsaa fra privat Side Tilsagn om betydelige Beløb, men der krævedes altsaa ikke Tilskud fra Statens Side i Øjeblikket.

I. C. Sørensen kunde slutte sig til Forslaget, men vilde udtrykkelig præcisere, at det, der

præsteres under Erhvervsfakultetet, skal godkendes som Universitetsundervisning.

Unmack Larsen gjorde opmærksom paa, at der paatænktes at knytte anden Undervisning til det økonomiske Fakultet, og Landsretssagførerens Udtalelser kunde opfattes saaledes, at særlige Kursus ikke kunde drives.

I. C. Sørensen svarede, at Meningen var, at Erhvervsfakultetet skal godkendes som Universitetsundervisning, men at Fakultetet paatog sig andre Opgaver i Forbindelse dermed, havde man ikke noget imod.

Hans Madsen syntes, at det var et helt nyt Standpunkt, den konservative Gruppe her indtog, og det maatte vække nogen Betænkelighed. De burde ikke her møde med halve Standpunkter eller nye Krav om Garantier, for i saa Fald maatte man ogsaa fra socialdemokratisk Side overveje Sagen paany. Hvis de Konservative ikke vilde være med, maatte det overvejes, om det var rigtigt at anvende saa store Beløb hertil.

Borgmesteren bemærkede, at Sagen nu gik til 2. Behandling, saa kunde den senere drøftes videre.

Punkt 10 og 11 overgik til 2. Behandling.